

Naujienu Antroji Dalis

NR. 910

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XXIV METAI

Dienų skeveldros DEVYNIOLIKA SCENAI PAŠVĘSTŲ METŲ

(Apie Aldoną Eretaitę — III-os šokių šventės pranešėją)

(Tęsinys)

Dėl lietuvių kalbos valstybinėse mokyklose, anot vaivados, nėra ko skuba arba kitais žodžiais tariant, apeiti įstatymus.

Dėl jaunimo švietimo ir globos įstaigų, kaip antai: lopšelių, darželių, prieglaudų ir t. t. taikyti dėsnį, kad tik lietuvių kilmės, bet nieku būdu dėl gudų ar lenkų vaikų ar jaunimo. Iš darželio pradžios mokyklos ir aukščiau, kiekvienoj pakopoj "taikytina tautybės pažymėjimai" kaip kad Vytauto Didžiojo gimnazijon stojant. Tautybės pažymėjimus, jei jau negalima kaip atsikratyti, duoda valsčiaus ir miesto savivaldybė. Prieš išduodant tokius pažymėjimus tartinasi su švietimo inspektorium, o švietimo inspektoriai būtinai turi tartis su apskrities viršininku.

Vaivada yra nuomonės, kad Vytauto Didžiojo gimnazija legaliu keliu einant neįmanoma uždaryti, bet trukdyti privalu. Vaivada pataria įvesti lietuvių kalbą kaip dalyką švenčionių lenkų gimnazijoje ir Vilniaus mokytojų seminarijose ir licejuje.

O universitetai? Čia jau krislas vaivados akyse. Lietuviai studijuodami Vilniuje pasilieka savo lietuvių atmosferoj ir neišvengiamai veikia visą aplinką. Vaivada siūlo Vilniaus Stepono Batoro universitete įvesti stojantiems lietuviams numerus klausus. Lietuviams palengvinti įstojimą į Varšuvos, Krokuvos ir Poznanės aukštąsias mokyklas.

Vaivada randa reikalinga parūpinti Lenkijos lietuviams vadovėlių ir aklina Vilniaus lietuvius izoliuoti nuo knygos iš Lietuvos.

Čia bendri lietuviams sunaikinti memorandumo nuostatai. Jie čia pat lenkų administracijos pradėti vykdyti. Ana "Vilniaus universitetas" (Vilnius, 1966 m.) jau paduoda žinutę apie vaivados raštą, kuriuo įsakoma apriboti lietuvių jaunimo priėmimą į Vilniaus universitetą, įvedant stojamuosius egzaminus iš polonistikos ir mokslo apie Lenkiją. Toks raštas, išlikęs rektorate, dabar yra Vilniaus universiteto rankraščių skyriuje. Įdomu būtų sužinoti ar tai Bocianskio memorandumo nuorašas ar tik juo remiantis "administracinis įsakymas".

Vilniaus universitetas aklaivergiškai pakluso vaivadijai. Ir kaip nepaklus, jei savo garbės daktaro laipsniu apdovanotųjų tarpe jau turėjo Pilsudskį kaip "matematikos mokslų garbės daktarą", Żeligowskį — kaip

"teisių garbės daktarą" ir karo vadą Shigly kaip "medicinos daktarą".

Man dedas, vaivados memorandumas būtų pravartu išleisti, t. y. pakartoti "Spaudos Fondo" laidą. Tai lenkų genocido pavyzdys. Kas išleis ar Vilniaus krašto lietuvių sąjunga, ar VLIKo sienų studijavimo sekcija ar kas privatus, tai nesudaro skirtumo. Išleisti 3 kalbomis.

Iš metų, metų perspektyvos beprasmiškas lietuvių ieškojimas dialogo su ano meto Lenkijos vyriausybe. Faktai sako štai ką:

1. Lenkija atsisakė nuo tautinių mažumos konvencijos, tai buvo 1934 m., tais pat metais pavesta vaivadai paruošti genocido planą.

2. Jei kas manė, kad ultimatumo priėmimas pagelbės Vilniaus krašto lietuviams, klydo. Vaivados Bocianskio planas vykdyta sistemškai ir be atodairos ligi antro pasaulinio karo išvakarių.

Čia trumpai, kaip sunaikinta organizacinis lietuvių gyvenimas. Ir taip Tautinis Lietuvių Komitetas uždaryta 1937.2.16. Kai visuomenės atstovai kreipėsi į vidaus reikalų ministrą, buvo nubausti, kaip "įžeidžią valstybę".

Vilniaus Lietuvių Labdarybės draugija, išlaikanti 11 prieglaudų ir bendrabučių, buvo suspenduota 1937. 11. 20. Likvidatorius, aišku, lenkas, be kita ko, pardavė bendrabutį Tauro kalne ir pinigais švaistėsi nieko nekontroliuojamas.

Šv. Kazimiero draugija, turėjusi provincijoje 470 skyrių (apie 15.000 organizuotų narių su savo uniformomis ir bažnytinėmis vėliavomis) be to, 39 viešasis skaityklas, 26 vaikų darželius irgi susilaukė lenko likvidatoriaus. Savo keliu 1937 m. vien švenčionių apskrityje nariams policijos surašyta 1879 protokolai. Policija ir pasienio sargyba išvertė, sudėgino ar kitaip išniekino 29 pakelės kryžius.

Lietuvių ūkio draugija, kaip, anot vaivados įsakymo, "pavojinga viešajai tvarkai", uždaryta 1938. 2. 22. Draugija turėjo 103 ūkio ratelius ir 140 jaunųjų ūkininkų ratelių. Draugija globojo 14 kooperatyvų ir 3 pienines. Daugėliško "Gerovės" pieninė buvo pati geriausia ir tvarkingiausia iš Vilniaus. Balstogės ir Naugarduko vaivadijos pieninių.

Lietuvių Mokslo draugija suspenduota 1938. 1. 24.

"Kultūros" draugija, turėjusi 29 skyrius ir 4 pradžios mokyklas, 1936 metais su vadinamuo-

(Nukelta į 2 psl.)

Ponia Ubu — Alfred Cherry veikale "Karalius Ubu"

Per paskutiniuosius du dešimtmečius nemaža lietuvių įvairiuose kraštuose darbu ir talentu iškilo meno ar mokslo srityse, išgarsindami ne tik savo, bet ir gimtojo krašto vardą. Viena iš tokių neeilinių menininkių yra ir Aldona Eretaitė, šveicarijos ir Vokietijos teatruose gerai žinoma dramaturgė, pakviesta ir sutikusi būti pranešėja Trečioje JAV ir Kanados lietuvių tautinių šokių šventėje, kuri įvyks Čikagos Amfiteatre šių metų liepos 4 dieną.

Aldonos tėvelis yra lietuviams gerai pažįstamas profesorius Juozas Eretas, kilme šveicaras, visą savo gyvenimą pašventęs Lietuvos atstatymo darbui, buvęs savanoris — kūrėjas, diplomatas, visuomenininkas, žurnalistas ir mokslininkas. 1941 metais jis su šeima pasitraukė šveicarijon. Taigi ir Aldonos pirmieji žingsniai scenoje buvo padaryti tame krašte.

Sužinojė apie Aldonos sutikimą Trečiajai šokių šventei talkininkauti parašiau jai laiška, prašydamas "Naujienu" skaitytojams pasipasakoti apie savo darbus, laimėjimus ir siekimus. Į jį atsakydama jau pačiu pirmuoju sakiniu Aldona mane kiek sugėdino, bet nuteikė gana maloniai:

"Jūs manęs klausiate ar lietuviškai skaitau ir siūlote, jeigu patogiau, atsakyti vokiškai. O Viešpatie! Kaip aš lietuviškai deklamuočiau, jeigu ir paskaityti nemokėčiau? ..."

O deklamavusi ji, pasirodė, daugelyje lietuviškų minėjimų ir parengimų tiek šveicarijoje, tiek ir Vokietijoje. Palaiapsniui taip susidariusi programą išti-

sam recitaliui ir pavdinusi ją "Nuo Duonelaičio iki Brazdžio". Šventės rengimo komitetas, žinoma, neliko šito Aldonos sukrauto meninio kraičio nepanaudojęs: šokių šventės išvakarėse, penktadienį, po apeigų prie paminklo, Jaunimo Centro salėje įvyks Lietuviškos poezijos vakaras, kurio programą išpildys ši viešnia iš Europos.

Aldona Eretaitė (čia jums pasakojau ką iš jos pačios esu girdėjęs ir atsiųstose laikraščių iškarpose skaitęs) norą vaidinti jauė vaikystėje. Dar Lietuvoje prie Kalėdų eglutės deklamuodavo savo pačios išgalvotus monologus ir škius. Gi besimokydama Bazelio gimnazijoje jau valandomis užsiimdavo savo kambarėlyje ir kaldavo įvairiausias roles. Megiamiausias dramaturgas tada buvo F. Šileris; mėgiamiausias rolės — Orleano Mergelė ir Maria Stuart. "Spektakliai" vykdavo virtuvėje. Auditoriją sudarė motina ir seserys.

Aldonos apsisprendimui gimnaziją baigus stoti į dramos mokyklą tėvai ne tik nepriešino, bet daug padėjo paskatintimais ir patarimais. Ir tai nenuostabu, nes juk ir prof. J. Eretui teatras nėra svetima sritis: jo dizertacijos daktaro laipsniui tema kaip tik ir lietuvių senąjį Freiburgo Jezuity teatru.

Pirmieji žingsniai dramos mokykloje nebuvo lengvi: Aldona kalbėjo su stipriu lietuvišku akcentu. Jam įveikti reikėjo daug sunkaus ir sistemingo darbo. Reikėjo ir finansinės paramos ne tik iš tėvelių, bet ir iš BALF'o, ku-

(Nukelta į 4-tą psl.)

“SKRAIDANČIŲ LĖKŠČIŲ KARAS”

Prof. Condono komisija pradėjo griūti darbo nebaigusi

Kaip skraidančių lėkščių “tikintieji ir netikintieji” žino, JAV Oro Pajėgos (Airforce), neapsiklausydamos kaltinimų, kad jos, menkavertina ir stačiai nuslepia “skraidančių lėkščių” reiškinius, dar 1966 metų spalio mėnesį paskyrė \$300,000 (ta suma iki šiol užaugo, kaip spauda praneša, iki pusės milijono dolerių) ir pavedė rimtam mokslininkui fizikui, Colorado universiteto profesoriui Dr. Edward Condon sudaryti komisiją ir iki 1968 metų vasaros bešališkai iširti apie tuos keistus fenomenus.

Štai vasara jau pirštu pasiekta, bet laukiamas bešališkas moksliskas raportas skrenda skraidančios lėkšties greičiu tolyn ir iš viso tyrinėjimo nieko rimto nebelaikiama, ir štai dėlko:

Komisija ne lėkštes tyrė, o pranešėjus

Kaip iš Look gegužės 14 d. nr. įdėto sensacingo pranešimo “Skraidančių Lėkščių Fiasko” matyti, dėl tos komisijos netesėjimo jai pavestą klausimą rimtai, bešališkai moksliskai iširti, prasidėjusi karšta konroversija visus suinteresuotuosius suskaldė į du nesutaikomai priešingus frontus.

Kaip minimas Look ir Chicago Sun Times, Chicago Daily News ir Chicago Tribune suglaustai atpasakoja, pats prof. Condon į visą jam pavestą reikalą žiūrėjęs nerimtai, pro pirštus, asmeniškai labai menkai į tų reiškinų tyrimą tesikišdamas, visą reikalą palikdamas šio projekto koordinatoriui Robertui Low, kurs privačiai pareiškęs,

kad “. . . Mūsų studijoms vadovaus vien tik “netikintieji”, kurie nors ir negalėdami įrodyti neigiamų rezultatų, galėtų ir turėtų sudaryti įtikėtiną įspūdį, jog visuose tuose pastebėjimuose nėra jokio tikrumo. Triukas, mano manymu, turėtų būti toks, kad Projektas buvo taip prarastas, kad publikai jis atrodytų visiškai bešališka objektyvi studija, tačiau mokslininkams būtų aišku, kad nepaisant visų dėtų pastangų būti bešališkais, rezultatai surasti lėkštė buvo lygūs nuliui. Vienas būdas tam pasiekti, būtų kreipti didesnę dėmesį ne į tuos fizinius fenomenus (skraidančių lėkščių pranešimus), o verčiau į tuos žmones ir tas grupes, kurie praneša apie matytus UFO. . .”

Vieni pasitraukė, kitus pašalino

Pradėjus tokiomis nuotaikomis tyrinėjimą, kai kurie rimti mokslininkai, pradžioje pažadėję bendradarbiauti ir pradėję komisijai padėti, protestuodami pasitraukė. Vienas pasitraukusiųjų yra Northwestern universiteto profesorius fizikas ir astronomas Allen J. Hynek, kitas Arizonos universiteto meteorologijos departamento profesorius ir atmosferinės fizikos instituto mokslininkas Dr. James McDonald ir keli kiti. Buvo oro pajėgų majoras Donald Keyhoe, NICAP (Oro fenomenų tyrinėjimų nacionalinio komiteto) direktorius, atsisakęs su Dr. Condon ir Low bendradarbiauti, išleido viešą pareiškimą ir žada kreiptis į Kongresą, kad paskirtą kitą, bešališką, rimtą komisiją tiems reiškiniams visu rimtumu iširti ir visuomenei paskelbti.

DIENŲ SKEVELDROS

(Atkelta iš 1 mo puslapio)

ju liaudies universitetu, vien švenčionių apskrityje suorganizuoti per 100 paskaitų, 1938 m. uždaryta. Karo išvakarėse uždaryta paskutinė ne tik “kultūros”, bet iš viso lietuvių pradžios mokykla.

Vilniaus “Ryto” draugija, įsteigta 1913 m., globojusi Vyltauto Didžiojo gimnaziją, dar 1927-28 mokslo metais turėjusi per 100 pradžios mokyklų su 4.000 mokinių, 50 vakarinių kursų su arti 2000 klausytojų, be to, 130 skaityklų — uždaryta 1938 m. Nukentėjo visos draugijos.

Uždaryta Sporto klubas. Ieškota kliaučių dr. D. Alseikos įsteigta poliklinika likviduoti. Šunkiausia sekėsi su studentais. Šiuos gynė, kad ir apribota, universitetų autonomija.

Ir kas?! Organizacijų griuvėsiuos tebebuvo gyvas Vilniaus krašto lietuvis. Toje pat brošiūroje yra slaptas vaivados raštas, rašytas pačio ultimatumo išvakarėse, būtent 1938. 3. 11. Kuo skundžiasi vaivada? Ogi: Uždarius tautinį lietuvių komitetą ir lietuvių organizacijų centrus bei skyrius, likvidavus skaityklas, deje, anot vaivados, nesuparali-

žuota griunamoji lietuvių veikla. Anot vaivados, vadai pasiliko savo postuos, veikla perėjo į pogrindį. Spauda, kad ir konfiskuojama, tebegyva. Ir čia vaivada siūlo Naugarduko ir Balstogės vaivados, Brėslaujos, Ašmenos, švenčionių, Vilniaus apskričių viršininkams suorganizuoti atsiskaitymo naktį: — Tuo pat metu (1938 m. kovo 21 d.) atlikti masinias kratas ir areštus! Kratoms ir areštams pasitelkti visas valstybinio saugumo organizacijas ir kur reikės, matyt, jei kur neišteks viešosios ir slaptosios policijos, panaudoti kariuomenę.

Besivystant ultimatumo akcijai kovo 11 d. raštu Vilniaus vaivados saugumo viršininkas M. Jasinski numatytus masiškus lietuvių areštus sulaukė “iki atskiro aplinkraščio”.

Vaivada plk. L. Bocianskis iš Vilniaus teisškeltas 1939 m. pavasarį. Jis mirė tremty (Londone), kaip ir jo tiesioginis viršininkas — vidaus reikalų ministras Slavoj-Skladkowski. Jie mirė, bet jų darbai?!

(Pabaiga)

J. Cicėnas

NICAP pareiškimas

Po 17 mėnesių NICAP nutraukia santykius su Colorado universiteto UFO Projektu. . .

Pasitikėdama, kad Dr. Condono komisija jai pavestą iširti Projektą rimtai atliks, NICAP organizacija sumobilizavo savo mokslininkus, ištreniruotus tyrinėtojus, pilotus, inžinierius ir daug kitų sumanių stebėtojų. Vėliau gauta informacijų, kad Dr. Condon yra labai šališkas ir atmetas visus įrodymus. Kai patyrėme, kad tik vos pusė nuošimčio NICAP turimų faktinių atsitikimų tebuvo tyrinėta ir tai ne paties Dr. Condon, mes liovėmės talkininkavę. Administratoriaus Low nerimą sukeliantieji pasakymai ir daktarų Saunders ir Levine atleidimas mus priverė santykius nutraukti”, sakoma pareiškimе, kurs baigiamas sekanciai:

NICAP pateiks planus Prezidentui ir Kongresui, kad paskirtų naują oficialų tyrinėjimą, laisvą nuo militarinių ar civilinių įstaigų, kurs būtų daugumos kontroliuojamas, dažnai viešai skelbiamas ir visaip kitaip garantuotas. Mes kviečiame teikti sugestijas (pageidaujant bus laikomos paslapyje) iš mokslininkų ir kt. piliečių, kurie siekia pilno, viešo ištyrimo. Tuo tarpu, išlyginti Colorado fiasco, mes tyrinėjimus dar labiau sustiprinsime — NICAP yra didžiausia pasaulyje UFO faktų ieškojimo organizacija su daugiau kaip 300 mokslininkų ir kt. techninių patarėjų, ištreniruotų investigatorių ir tūkstančių narių visame krašte. Tikslu padauginti faktinius įrodymus, prašome mums siųsti visus patikrintus pastebėjimus. Vardai, pareikalavus, bus laikomi paslapyje”.

Pasirašė Maj. Donald E. Keyhoe, NICAP direktorius, 1536 Connecticut Ave., N. W., Washington, D. C. 20036.

◆ Ar jums kada atėjo į galvą, kad daugumas mūsų žmonas pasirenka tokioje šviesoje, kokioje net batų nebūtų pirke.

◆ Prieš vesdamas žiūrėk akim išplėtom; po vedybų žiūrėk primerktom.

◆ Daugelis žmonių būtų blogesni, jei jų ekonominė padėtis būtų geresnė.

◆ Jis buvo tiek mokytas, kad arklį galėjo pavadinti devyniomis kalbomis, ir tiek durnas, kad jojimui nusipirko karvę.

MOTERIS APIE MOTERIS

Apklausinėjimas, kurs gali vyrams patikti

Daily News moterų skyriaus bendradarbė Phyllis Pattelle pateikė anketos duomenų, kur 640 moterų buvo apklaustos, kaip jos žiūri į kitas moteris. Štai keletas atsakymų:

— Patekus į sunkų trafiką, ar mieliau važiuoti automobiliu paskui moters vairuojamą automobilį, ar paskui vyro vairuojamą?

Iš 640 moterų šešios prieš vieną atsakė, kad mieliau paskui vyrą.

— Kaip saugiau jaučiatės skrendant lėktuvu: ar kad pilotas vyras ar kad moteris būtų?

Trys ketvirtadaliai atsakė, kad saugesnis jausmas, kai vyras.

— Jei būtum įvelta į kokį vietinį skandalą, kaip jums atrodo, ar kaimynės moteris būtų mandagesnės ar vyrai?

79 nuošimčiai atsakė, kad mandagesni būtų vyrai.

— Moterį ar vyrą daktarą norėtumet turėti savo asmeninių gydytoju?

Šešios iš dešimties atsakė, kad mieliau velytų vyrą daktarą.

— Norint gauti patarimą asmeniškai reikalu, ar verčiau būtų kreiptis į vyrą ar verčiau į moterį?

Daugumas moterų balsavo už vyrą, pasiaiškindamos, kad jos negalėtų būti saugios, kad moteris patarėja sugebės išlaikyti paslaptį.

— Krautuvėse, kurios lyties pardavėjus labiau pageidautum? Nusilegiančioji balsuotojų dalis pasisakė už vyrus.

— Į klausimą, kaip vertina vyrų ir moterų charakterius bendrai, gauti tokie atsakymai:

Vyrai — plačių pažiūrų, patikimi, nuoširdūs, stipriavaliai, teisingi, gerai informuoti ir užuomaršos;

Moterys — kūrybingos, idealistės, draugingos, plepalės, pavydžios, siauraprotės, smulkmeniškios, išsikalbėlės, nepatikimos, išsisukinėjančios ir silpnavalės.

— Atsakymas į klausimą apie lytį (seksą) charakteringas buvo sekantis:

“Mes galime būti kanibalistės, bet narcisistės mes tikrai nėra! (Narcisizmu vadinamas iškrypimas, kur asmuo pats į save įsimyli).

◆ Niekas nėra patenkintas savo dalia. Beturčiai norėtų būti turtingi; turtingieji norėtų būti gražūs ir sveiki; senberniai norėtų būti vedę, o vedusieji norėtų verčiau būti mirę.

Jau išėjo iš spaudos ir galima gauti knygu emkoni

AMERIKOS LIETUVIŲ POLITIKA

Dr. Kazio Šidlausko knyga apie Amerikos lietuvių pastarągas daryti itakos į krašto politiką. 102 psl. Kaina \$1.50

Knygos bus išsiųstos, jei \$1.50 čekis arba

bus pasiųstas tokiu adresu

NAUJIENOS

1730 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

LEISKITE PRIE VAIRO JAUNESNIUOSIUS

Maždaug prieš dešimtmetį lietuvių tarpe buvo pradėtas kelti balsas, kad prie politinės vadovybės reikėtų leisti jaunesnius. Altas buvęs per senas, Vlikas negeras, o geri buvo mokslus baigusieji jauni daktarai ir Lietuvos reikalais besisiojantieji jaunuoliai.

Visa eilė dorų ir pareigingų Alto atstovų buvo apdrapstyti purvais. Buvo tvirtinama, kad jie esą netikę, nesuprantą modernių laikų dvasios, gyveną senomis koncepcijomis ir visiškai atsilikę nuo tikrovės. Jaunimas, tai jau visai kitas dalykas. Daugelis jaunuolių Amerikos kolegijose gavę įvairius laipsnius ir mokytojų teises. Jau metas šiems jaunuoliams perduoti visą pavergtos Lietuvos išlaisvinimo darbą.

Kasdien aiškėja ir jaunesniųjų veidai. Matosi, kiek jiems rūpi Lietuvos reikalai, ką ir kaip jie planuoja daryti pavergto krašto laisvei atgauti. Vieni važiuoja į Lietuvą ir bando parodyti, kaip gerai jie moka krepšinį mušti. Kiti siunčia rankraščius ir prašinėja, kad paskelbų juos rašytojais. Tretieji bando daryti įtakos į amerikiečius pasakodami apie lietuvių teises ir mažai tautai padarytą skriaudą. Dar kiti nieko nedaro.

Šiomis dienomis Cornell University Press išleido Dr. Vytauto Kavoliaus anglišką knygą "Artistic Expressions — A Sociological Analysis" 272 psl., kieti viršeliai. Kaina \$8.50. Apilankas papuoštas senu autoriaus paveikslu.

Dr. Vytautas Kavolis profesoriauja Dickinson kolegijoje. Be to, jis bendradarbiauja angliškoje ir lietuviškoje spaudoje, pats redaguoja įvairius leidinius ir gana dažnai rašinėja lietuviškų laikraščių redakcijoms laiškus. Šios knygos autorius dalyvauja keliose jaunimo organizacijose ir pataria jaunimui ieškoti kitų kelių Lietuvai laisvės siekti. Jis yra įsitikinęs, kad iki šio meto naudotos priemonės buvo netinkamos, bet savo priemonių jis aiškiai dar nesuformulavo.

Savo pažiūrų jis dar neturėjo progos suformuluoti, bet kokiais keliais jis rengiasi žingsniuoti, vis dėlto galima spėlioti. Jis parašė knygą apie meno išraišką. Politinių klausimų jis joje neliečia. Bet ir kalbėdamas apie meną pasakė, kokios politikos jis laikysis.

272 psl. knygoje jis, pvz., nerado reikalo bent vienu kartu paminėti Lietuvos arba lietuvių. Jis minėjo visą eilę kitų tautų ir tautelių, naudojančių įvairiausias meno išraiškas, bet lietuvių tautos nepaminėjo. Galima pasakyti, kad meno klausimus sprendžiančioje knygoje nederėtų minėti politinių lietuvių aspiracijų. Kiekvienam dalykui turi būti savo vieta.

Bet kodėl jaunas mūsų daktaras, kalbėdamas apie meno išraišką, nepaminėjo nei vieno

lietuvių menininko? Nejaugi M. Čerlionis nieko naujo į meno išraišką neįnešė? Nejaugi nieko nebuvo galima pasakyti apie Miečių Bulaką? Nejaugi M. Šileikio kopos, J. Juodžio arba K. Varnelio darbai nieko neišreiškia? Jeigu buvo galima rasti šiltas žodis pasakyti apie afrikiečius, tai kodėl nerastas bent apyšiltis apie lietuvius. Nejaugi lietuvių menininkai nieko savo darbais neišreiškė?

Ar dr. Vytautas Kavolis, apie Lietuvą ir lietuvius nieko nepaminėdamas, nerodo, kiek jam lietuviški reikalai rūpi? Ar aukštus mokslus baigę ir daktarų titulais apsikabinę šitoki jaunuoliai Lietuvos laisvės ir lietuvių tautos kovos reikalus varuos išmintingiau, negu vyresnioji iki šio meto darė?

Šitokia jaunuolių elgsena keikia didelių abejonių.

Stebėtojas

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Lietuvių Gydytojų Biuletėnis, balandis — birželis 1968 m. Nr. 2(30). Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos organas. Redaguoja vyr. red. Dr. S. Biežis ir redaktorė Dr. S. Budrys, Dr. A. Garūnas ir Dr. V. Tauras. Atsakomingas redaktorius Dr. M. Budrienė. Toliau seka visa eilė redakcinės kolegijos ir redakcijos bendra-

darbių — daktarų. Solidus leidinys, didelio žurnalinio formato, 84 puslapiai teksto su Dr. Jono Staugaičio paveikslu papuošta aplanka.

Turinyje yra Vt. straipsnis apie Dr. Joną Staugaitį jo gimimo 100 metų sukakties proga, kitas Dr. K. Gustaičio apie Dr. Joną Basanavičių ir Dr. Albertą Schweitzerį; Dr. V. Tauro apie Dr. Juozą Rūgį, Dr. Vincą Pietarį, Dr. Liudą Vaineikį ir Dr. H. Geršinskį; kelių autorių (Dr. G. Baluko, Dr. E. Draugelio ir Dr. Jasaičio) specifiniai profesiniai straipsniai apie nėštumą, hipertensiją ir mioptermiją; Dr. J. Valaičio ir Dr. V. Saulio apie lietuvių gydytojų mokslinius darbus; toliau įvairūs reportažai, kronika, dantų gydytojų skyrius ir moterų kampelis.

Lietuviai gydytojai turi kuo didžiuotis, būdami paveldėtojai dvasinio palikimo garbingų Lietuvos atgimimo ir nepriklausomybės kūrėjų, kurių bent dalis ir šio numerio editoriale suminėta, k. a. mūsų tautos patriarchai Dr. Jonas Basanavičius, Dr. Vincas Kudirka, Dr. Jonas Šliūpas, Dr. Kazys Grinius, Dr. Jonas Staugaitis, prof. J. Bagdonas, toliau Dr. V. Pietaris, Dr. L. Vaineikis, Dr. J. Rugys.

Kadangi mūsų lietuvių gydytojai daug griežčiau negu kitų tautybių gydytojai laikosi savo profesinės etikos, tai yra netik patys nesireklamuoja, bet nepagiria ir kitų, kas nuoširdžiau-

siais norais norėtų, sakysime, spaudoje pavienius mūsų daktarus ar visus bendrai pagirti, padėkoti ir jiems pelnytas charakteristikas suminėti, tad tegul bent šia jų Biuletėnio paminėjimo proga bus leista pasakyti, kad mes lietuvių savo daktarais — gydytojais, jų aukštomis profesinėmis kvalifikacijomis, jų sąžiningumu ir jų etiniu taurumu galime didžiuotis. J. Pr.

Savo naminę vaistų spintelę reikia nepaprastai švariai ir tvarkingai užlaikyti, kaip šiame vaizdelyje parodyta: išimti visas bonkutes ir išmazgoti lentynas; patikrinti visus užrašus, kad neįvyktų klaidų, nes vaistų sumaišymas gali būti fatališkas. patikrinti, kokiu vaistų trūksta ir juos papildyti kad būtum bet kokiam netikėtumui pasiruošęs.

Jeigu nori sužinoti naujaušias ir tikriausias žinias, kas dedasi pasaulyje ir okupuotoje Lietuvoje — skaityk dienraštį "Naujienas".

JEI JŪS NORITE SIŪSTI
SIUNTINIŲ - DOVANAS Į LIETUVĄ IR USSR
NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI
ŽINOMOS FIRMOS

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(LICENSED BY VNEŠPOSYLTORG)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019—Tel.: 581-6590—581-7729

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynei ir kitų daiktų.

Firma — skyriai atidaryti kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro.

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 val. ryto iki 4 val. popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.	1536 BEDFORD AVE.	—	IN 7-6463
NEW YORK 3, N. Y.	78 SECOND AVENUE	—	OR 4-1540
NEWARK, N. J.	250 MARKET STREET	—	MI 2-2452
SOUTH RIVER, N. J.	46 WHITEHEAD AVENUE	—	CL 7-6320
UTICA, N. Y.	963 BLEECKER STREET	—	RE 2-7476
FARMINGDALE, N. J.	FREWOOD ACRES	—	363-0494
PHILADELPHIA 23, PA.	631 W. GIRARD AVENUE	—	PO 9-4507
ALLENSTOWN, PA.	126 TILGHMAN STREET	—	HE 5-1654
ROCHESTER 5, N. Y.	558 HUDSON AVENUE	—	232-2942
LOS ANGELES 4, CAL.	107 SO. VERMONT AVENUE	—	DU 5-6550
CHICAGO 22, ILL.	1241 NO. ASHLAND AVENUE	—	HU 6-2818
BALTIMORE 31, MD.	1900 FLEET STREET	—	DI 2-4240
BUFFALO 12, N. Y.	701 FILLMORE AVE.	—	TX 5-0700
DETROIT 12, MICH.	11601 JOS CAMPAU AVENUE	—	365-6780
HARTFORD 6, CONN.	122-126 HILLSIDE AVE	—	249-6216
JERSEY CITY, N. J.	219 MONTGOMERY ST.	—	HE 5-6368
SYRACUSE, N. Y. 13204	515 MARCELLUS ST.	—	475-9746
CLEVELAND 13, OHIO	1028 KENILWORTH AVENUE	—	PR 1-0696
HAMTRAMCK, MICH.	11339 JOS CAMPAU AVENUE	—	365-6740
SO. BOSTON, MASS.	396 WEST BROADWAY	—	AN 8-1120
TRENTON 10, N. J.	1152 DEUTZ AVENUE	—	EX 2-0306
RAHWAY, N. J.	717 W. GRAND AVENUE	—	381-8997

Martha — Albert Camus veikale "Nesusipratimas"

DEVYNIOLIKA SCENAI PAŠVEŠTŲ METU

(Atkelta iš 1-mo psl.)

riuos šiandien Aldona prisimena su dideliu dėkingumu.

Zuerich'o dramų mokyklą Aldona Eretaitė baigė 1949 metais ir tuojau pat buvo priimta į miesto teatrą. Tuo metu Zuerich'as buvo vienas svarbiausių yokiškiosios kultūros centrų Europoje. Teatras ypatingai klestėjo, nes jame tebe vaidino žymieji Vokietijos aktoriai, Šveicarijoje karo metu susiradę prieglaudą nuo Hitlerio režimo. Su žymybėmis vaidinant reikėjo gerokai pasitempti, bet ir pasimokyti buvo iš ko. Tie du metai Zuerich'o teatre Aldonai davė stiprų profesinį pagrindą. Geriausių kritikų atsiliepimų susilaukė už savo vaidinimus Ibseno dramoje "Visuomenės sulai" ir R. J. Humm'o "Der Pfau muss gehen".

Plėsdama meninį akiratį Aldona nutarė keltis Vokietijon. Tuo laiku kraštas dar nebuvo filmai atsistatęs ir repertuariniai teatrai nebuvo gausūs. Aldoną patraukė Manheimas su savo senom tradicijom ir ypatingai teatrą ir savo aktorius mylinia publika. Ten ji irgi greitai buvo užangazuota ir, kaip pati sako, praleido "septynis labai laimingus metus", sukurdama visą eilę įvairiausių vaidmenų tiek klasiškuose, tiek ir moderniuose veikaluose. Jos repertuaras siekė nuo Margaritos Goethes "Fauste" ar Nuotakos F. G. Lorcos "Kraujo vestuvėse" iki Grušos B. Brechto "Kaukaziškame kriedos rate", Liubos A. Koestlerio "Saulės užtemime" ar Alkos jauno vokiečių dramaturgo L. Ahlseno veikale "Filomonas ir Baukis". Kritikos pripažinimas buvo veik visada gal net per daug "šališkas". Štai pora pavyzdžių:

"Aldona Eretaitė vaidina tarnaitę Grušą, tyrą silpnąprotę, kuri pasiduoda baisiam gundy-

mui į gėrį. Ji vaizduoja žmogų, beveik vienintelį tarp visų kariakūrų ir kaukių, nuolankią savo likimui pasidavusią proletarę, paniekintą būtybę, kurios silpną širdį išauga pasipriešinimas neteisėbei. Aldona Eretaitė čia atsisako plačių, didelių judesių, skambių tonų, ir atrodo lyg ji visa būtų pasinėrusi tarnaitės Grušos vaidmenyje, kad galėtų gyventi jos gyvenimą. Ir tai yra daugiausia, ko gali tikėtis iš aktorius: jo vaidyba pasidaro tikrovė". (Manheimer Morgen, 1956. 7. 30).

"Leutneris čia prieš save turi tokią puikią aktorę, kaip Aldona Eretaitė. Kiekvienas jos žodis, kiekvienas judesys yra tikrai esminiai. Jos šypsena esminė, jos juokas esminis, jos rimtis esminė. Ji vaidina jauną mergaitę Alką, kuri myli vieną pagrindinio kovotojų. Tiesiog žavū, kaip ji aiškiai parodo, kad meilė yra susipainiojimas". (Rhein-Neckar Zeitung, 1957. 7. 27).

Vėliau Aldona Eretaitė persikėlė į Goettingeną, kurio teatras irgi savo garsu prilygsta universitetui (jame prof. Hahn pirmas suskaldė atomą). Tuometinis teatro direktorius buvo Heinz'as Hilpert'as, vienas iš žymiausių režisorių Vokietijoje. Kaip tik šiame teatre Katrinos rolė B. Brechto veikale "Motina Courage" Aldoną gal ir iškėlė į pirmąsias vokiečių teatro aktoras. "Ta premjera man yra neužmirštama, nes pasisekimas buvo toks didelis, kad mums reikėjo po vaidinimo į sceną išeiti 60 kartų nusilenkti. Vien tik plojimai truko apie valandą laiko", — rašo Aldona savo laiške. Kritikai ją vadina "didžiąja staigmena", jos vaidybą apibūdina "neprašomu, nuostabiai subrandintu išpildymu", ar "sukrečiančiu zenitu". Prie geriausių vaidmenų sukurtų Goettingeno teatre reikėtų skirti ir Kateriną Joachimio Wichmanno pjesėje "Šventiesiems nėra laiko" ar Genovaitę J. Giraudoux "Zigfride". Apie pastarąją Goet-

SPAUDA PAVARČIUS IR PASKAIČIUS

Rašo L. BARTUS

Bronius Kviklys baigė "Mūsų Lietuvos" kelionę

Broniaus Kviklio knyga "Mūsų Lietuva", ketvirtasis tomas, išsiuntinėtąs prenumeratoriams. Tai storas, daugiau kaip 800 puslapių, raštų ir paveikslų rinkinys, skirtas žemaičių ir Mažosios Lietuvos aprašymams.

Knygos pabaigoje autorius dėkoja bendradarbiams, taria komplimentų leidėjui J. Kapočiui ir apibūdina sunkias knygos ruošimo sąlygas. Tardamas žodį iš savo šeimos pastogės Br. Kviklys rašo: "Užsibrėžęs atlikti platesnės apimties darbą, per keliolika metų atėmiau iš savo šeimos (žmonos, dukrų, žento, anūky) daugybę valandų, mėnesių, net metų, kurie, kaip jau visur įprasta, galėjo būti prašmatniau ir pelningiau panaudoti. Tačiau nė vienas šeimos narys dėl to man nepriekaištavo, atvirkščiai, ku galėdami lengvino mano darbą. Žmona Bronė buvo laipteliai, padėję autoriui kopti į kalną; dukros Rūta, Ramūnė ir Danguolė (uolios skautės) buvo nuoširdžios "paštininkės", sutaupiusios autoriui daugelį valandų. Visiems priklausio nuoširdi padėka".

Taip, padėka visiems, bet ypač Broniui Kvikliui. Tiesa, jog nevisos Lietuvos vietos aplankytos, nevisur pakankamai sustota, o gal kitur per ilgai pabuvo, nusileidžiant į menkareikš-

mes šnektas, tačiau B. Kviklio "Mūsų Lietuva" iki šiol yra vienintelis tos rūšies veikalas, teikiąs vertingų žinių apie Lietuvą.

L. Enciklopedija baigiama, bet leidykla veiks

Pagreičiui su "Mūsų Lietuvos" siuntiniu atėjo laiškas, rašytas Juozo Kapočiaus, Lietuvos Enciklopedijos leidėjo. Tai esąs "tarsi baigiamasis laiškas". Dėkoja visiems prie enciklopedijos leidimo prisidėjusiems ir kviečia paremti leidyklos tolimesnius planus ir darbus. Liet. Enciklopedija tikrai bus 35 tomų, nes netrukus prenumeratoriai gausią iki šiol neišleistą penkioliktą tomą, skirtą Lietuvai.

Leidyklos planuose esama išleisti šešių tomų lietuvių enciklopediją angliškai; Lietuvos istoriją 3-4 t.; Vydūno raštų 10 tomų; Pulgio Andriūšo trijų tomų rinktinę; Lietuvos žemėlapi ir kt. J. Kapočius kviečia leidinius prenumerotuoti arba pinigų aukoti.

Besidžiaugiant, jog toji J. Kapočiaus leidykla, pajėgianti taip puikiai knygas išleisti, nenutraukia darbo ir toliau lieka kultūriname darbe, tenka tik suabejoti, ar gerai Liet. Enciklopedijos leidėjas daro į atlikties planus neprašydamas Liet. Enciklopedijos papildymų, pakeitimų, stambesnių praleidimų ar apsirikimų atitaisyti tomą?

tinger Tageblatt 1956. 10. 23 rašė:

"Moteris mylinti Zigfridą ir gražinanti jį į gimtąjį kraštą yra Aldona Eretaitė. Vokiečių teatras jos asmenyje laimėjo ypatingą ir savaime aktorę, kuri kiekvieną žodį ištaria taip, kad esi priverstas jį įsiklausyti. Jos dėka atsiranda puiki scena pasienio stotyje, kurioje Genovaitė prisipažįsta: "Zigfridai, aš myliu tave". Tada nebejauciame Giraudoux 'romantinės ironijos'; tada kalba širdis".

Aldona Eretaitė visada viliojo Baltijos jūra. Gal būt dėl to, po pasisekimų ir laimėjimų Goettingene ji mielai priėmė angažamentą Kiel'io teatre, kuriame ir iki šiol tebedirba. Iš čia sukurtų vaidmenų svarbiausieji yra: Ponia Joana Hauptmanno "Žiurkėse", Morta Alberto Camus "Nesusipratime" ir Ponia Ubu Alfred Jarry veikale "Ka-

ralius Ubu". Na ir žinoma Arieda Giovanni Testori to paties vardo dramoje. Ši rolė mat autorius buvo specialiai rašyta didžiajai italų kino žvaigždei Annai Magnani. Gi Manheimo teatro kritikas, specialiai atvykęs į Kiel'į vaidinimo pažūrėti entuziastingai pripažino, kad "Aldona Eretaitė Ariedos vaidmenyje išauga beveik iki Magnani formato" ir kad "vien dėl jos kelionė į Kiel'į apsimokėjo".

Skaitant kritikų pasisakymus iš Aldonos "scrap book" susidaro įspūdis, kad reikalas eina apie didelio talento scenos menininkę, kuriai negali nejausti pagarbos ir pasitikėjimo. Esu tikras, kad visa tai ir dar daugiau pajus dešimt tūkstančių tautiečių Čikagos Amfiteatre, į kuriuos prabilti momento Aldona laukia su dideliu nekantrumu.

a. kir.

J. AUGUSTAITIS

ANTANAS SMETONA IR JO VEIKLA

154 pusl. knyga.

Kaina \$1.50

Nei vienas žmogus, noris pažinti nepriklausomos Lietuvos ir Antano Smetonos valdymo laikotarpį, negalės apsieiti be J. Augustaičio paruoštos studijos. Ši knyga būtina kiekvienam, norinčiam pažinti netolimą Lietuvos praeitį. Lietuvoje gyvenusieji ir Smetonos valdymo laikotarpį pažįstantieji žmonės tvirtina, kad J. Augustaitis teisingiausiai ir tiksliausiai aprašė ir įvertino Antano Smetonos veiklą.

J. Augustaičio knyga galima gauti "Naujienuose" darbo valandomis. Kas negali užteiti į "Naujienuos", tai prašomas persiųsti \$1.50 čekį arba Money Orderį, pridėdant 20 c. persiuntimui paštu, tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 SO. HALSTED STREET, CHICAGO, ILLINOIS 60608

Gavę pinigus, tuojau knygą pasiųsime.

VIKTORAS PETRIKONIS

Žiema pamiškėje (aliejus)

SPAUDA PAVARČIUS IR PASKAIČIUS

(Atkelta iš 4 psl.)

Žemaičių ponija

„Mūsų Lietuva“, Br. Kviklio knyga, iškelia žemaičių kovas prieš rusinimą ir lenkinimą. Yra daug pavyzdžių, kaip anų laikų vieni šviesuoliai dvasininkai skatino laikytis savo kalbos ir tautos, o kaip kiti linko į lenkiškąjį ponizimą, parapijose palaikydami lenkiškas sodybas — akalicas.

Rašytojos Marijos Pečkauskaitės - Šatrijos Raganos globėjas, kun. Kazimieras Bukantas, prieš karą giliu tautiniu susipratimu nepasižymėjęs, gi karo metu lenkomano dvarininko G. Narutavičiaus paveiktas pasikvietė iš Vilniaus ar kitų vietų į židikų apylinkes nemaža išbėdusių pusinteligentių lenkų lenkių, paskirstė juos po apylinkės dvarus, dvarelius ar akalicas namų mokytojais; užuot lietuvinus žmones, buvo vedamas lenkinimo darbas, — rašoma „Mūsų Lietuvoje“.

Kanauninko M. Vaitkaus atsiminimų knygoje „Nepriklausomybės Saulėj“ yra pavyzdys, jog ir dabar kai kam iš senosios kartos kunigų tebemielas lenkiškasis poniškumas. M. Vaitkus aprašo apsilankymą pas inžinierių Petrą Narutavičių, kurs savo žmoną pristatęs šitaip: „Tai mano Jonė“. Toks išsireiškimas kun. Vaikui nepatikęs ir po daug metų, surašydamas savo atsiminimus, išpeikė, kaip truputį rėžtelėjusį klausą, nes M. Vaitkus buvęs pratęs girdėti „savo žemaičiuose“, o ir kitur, „panelė Janina“ ar „ponia Janina“ ir toks vadinimas atrodes daug estetiškėsnis.

Estetika — skonio dalykas, tačiau M. Vaitkaus peršamieji „ponios Janinos“ ar „panelės Janinos“ išsireiškimai yra grynai lenkybė. Jonas — Jonė, Juozas — Juozė, Kazys — Kazė, Pranas — Pranė ir t. t., yra lietuvių vardai. Lietuviai, kai tiek vieni kitiems yra artimi ir vienas kitą vadina vardu, tai jau nesiponavoja ir nesako „ponas

Jonas“, „ponia Jonė“. Tik lenkai, kad ir geriausi draugai, vieni kitus vardais vadina ir dar ponavoja.

Tą lenkybę yra pamėgęs M. Vaitkus. Jis savo atsiminimuose rašo „ponia Tefa“, „ponas Alfredas“ ir kt. Tokio estetiško skambesio jis bus įpratęs seniau aplenkintose klebonijose ar dvaruose. Lietuviai savo žmonos ponia nevadina, tad ir inž. Petras Narutavičius savo žmoną sveičiui labai gražiai lietuviškai pristatė posakiu: „Tai mano Jonė“.

Bendrai apie ponus ir apie poniją labai teisingai yra parašęs Ignas Končius knygoje „Žemaičio šnekos“, I dalis. „Nidos“ 1961 m. leidinyje.

Mokslą baigusiems bus nemažas darbo pasiūlymas

Su pavasariu ir mokslo metai eina į pabaigą. Amerikos mokyklos išleis 820,000 diplomuotų žmonių, kuriems šįmet darbo gauti nebūsią sunkumo, taip aiškina „Chicago Daily News“ dienraštis.

Pradedančio inžinieriaus metinė alga sieksianti \$9,000, gi turintiems aukštesnį laipsnį (master) būsią mokama \$10,000 metams ar net daugiau. Laisvųjų profesijų diplomantai, pradantieji dirbti kaip praktikančiai, gausiā tarp \$7,200 iki \$8,400 metams. Mokytojai pradėsią su penkių ar šešių tūkstančių alga.

Padidėjęs esąs negrų diplomuotų žmonių samdymas. Tačiau tiek baltiesiems, tiek juodiesiems, kurie baigė meną, dramą, anglų kalbą, istoriją, kalbas ir filosofijos studijas, būsią sunkiau darbas gauti. Karinių užsakymų ir erdvės tyrinėjimo firmos šįmet lėčiau inžinierius gaudančios, tačiau apdraudų kompanijos, departamentų krautuvės, mašinų gamintojai ir šįmet gyvai samdo mokyklas baigiančius jaunuolius. Federalinė valdžia į savo įstaigas pasamdysianti apie 25,000 naujų tarnautojų, šįmet mokyklas baigusių.

ATOSTOGŲ TIKSLAS

Vyras ir žmona išvyko atostogų. Tuojau buvo parašyti pažįstamiems ir bičiuliams atvirukai. Ar jau visiems draugams ir pažįstamiems būsim parašę? — paklausė vyras.

Atrodo, kad visiems, — tarė žmona.

— Na, tai galim važiuoti namo.

● Vyras advokatui: „Mano žmona mane skundžia, reikalauja divorso. Žiūrėk, kad ji divorsą tikrai gautų!“

● Aš išfiguravau, dėlko moterys gyvena ilgiau negu vyrai. Dėlto, kad jos neturi žmonių!

“NAUJIENAS” SKAITO VISŲ SROVIŲ ŽMONES: DARBININKAI, BIZNIERIAI, PROFESIONALAI, DVASININKAI, VALSTYBININKAI, MOKSLININKAI, JIE ŽINO, KAD “NAUJIENOS” PADUODA TEISINGIAUSIAS ŽINIAS IR GERIAUSIAS RASTUS.

● Prisipažinkim — pasaulyje yra už mus daug geresnių vyrų. Tai yra tie, už kurių mūsų žmonos būtų galėjusios ištekėti.

8 PAGRINDAI, KODĖL PODAROGIFTS, INC. PRITRAUKIA TŪKSTANČIUS MŪSŲ KLIENTŲ, KURIE SIUNČIA

DOVANAS Į LIETUVĄ IR USSR

1. Jiems nereikia gaišti laiko, superkant ir nešant siuntinius į persiuntimo įstaigas.
 2. Jie neturi spėlioti dydžių ar spalvų.
 3. Jie sutaupo visus muitus, įpakavimo ir persiuntimo mokesčius.
 4. Jie pasirenka ypatingą dovaną: automobilį, motociklą, televizijos priimtuvą, radijo aparatą, šaldytuvą arba
 5. Jie įsigyja PREKIŲ PIRKIMO ORDERĮ, su kuriuo jų giminės jiems patinkamas prekes gali įsigyti Vniešposyltorg'o
- DOLERIŲ KRAUTUVĖSE**
6. Jų giminės gali įsigyti maisto produktų, audeklų, drabužių ir avalynės tinkančius jų skoniui ir pritaikintus.
 7. Jie taupo laiką, nes tuo atveju nėra gabenimo per Atlantą.
 8. Jie sutaupo pinigų, nes DOLERIŲ KRAUTUVĖSE prekės yra labai žemomis kainomis.

APLANKYKITE MŪSŲ PARODINĘ SALĘ NEW YORKE

Siųskite savo užsakymus ar klausimus į

PODAROGIFTS, Inc.

(VIENINTELIS DOVANŲ ATSTOVAS JAV-se)

220 Park Avenue South (kampas 18-tos g-vės)

New York, N. Y. 10003

Tel.: 212 - 228-9547

arba į prie jo prisijungusias firmas:

arba į bet kurį jų skyrių

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut Street, Philadelphia, Pa. 19106

Tel.: 215 — WA 5-3455

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

45 West 45 St., New York, N. Y. 10036

Tel.: 212 — CI 5-7905

arba į bet kurį jų skyrių

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019

Tel.: 212 — 581-6590 — 581-7729

arba į bet kurį jų skyrių

JUOZAS SVAISTAS

NAKTIS PRIE LIGONIO

BEL AIR skambus, žavus garsas, o žodis prasmingas, daugybei reikšmės. Tame žodyje visa gamtos prašmatnybių ir žmogaus prabangos simfonija. Iš šono netoliese Ramusis Pacifikas, o viršum žydrai saulėtas Los Angeles dangus.

BEL AIR skambus, žavus garsas ir vaizdų kaleidoskopas. Įdomiausia įsikūbiti į helikopterį, pakilti ir pasižvalgyti pro visus atvirus jo langus. Tarpas po tarpo akys nespėja viską aprėpti, pasidžiaugti. Pirmiausia spalvos. Nuostabi spalvų gama — nuo tirstai žalios, rausvos iki smėlio gestvumo. Įspūdingai atsiveria žemės susiklostymas: kalnai, kalvos, šlaitai, daubos, plokštumos ir siauri gilūs tarpekliai.

BEL AIR visur atskiros, erdvi, imponantiškos sodybos. Tarp jų kelių, keelių raizginys. Kad ir kaip besistengtum, vistiek iš šalies (eidamas ar važiuodamas) neįžvelgsi į tų sodybų vidų. Uždara ir pasislėpta nuo bet kokių pašaliečių norų. Vienur tanki tvora, kitur aukštas mūras, ir visur aplinkui tandrai medžiais apjuosta.

BEL AIR Hollywoodo žvaigždžių ir Los Angeles milijonierių dausas. Ramu, nuošalu. Toliau nuo didmiesčio triukšmo, nuo jo specifinių reikalų, nuo masių gyvenimo. Čia viskas privati.

Pamėginkim prisiskverbti į vieną tokių sodybų. Ji savotiška, imponuojanti, prie pat Belagio Rd. Nei iškabos nei jokios kontoros, kad tai Beverly Hills viešbūčių kompanijos prezidentas, Louis W. Goulet.

Ir čia, kaip daugiur, kelių akry plotas. Viduje ištaigingas parkas, tropikiniai gėlynai, dirbtinis žalsvo kristalo tvenkinys, įjamieji arkliai, papūgos, beždionės, šunys. Tarpuose dariniai, planingai išdėstyti namai, namukai. Visiems jų reikia: sau, arkliams, sodininkui, arklininkui, sargui, paukščiams ir gyvuliams. Savininko namas didžiausias, penkiolikos kambarių, madinė stiliaus, vadinamo ranch style. Čia viskas — senoji romantika, pažangioji technika ir išlepinto buržujaus pomėgiai.

Iš penkiolikos didžiulio namo kambarių tuo tarpu užtenka vieno. Visi trys sutilpo erdviame miegamajame. Pats šeimininkas lovoje — ramus, sutvarkytas. Privati gailėtingoji sesuo stovi šalimais ir akylai seka. Gydytojas sėdi lovoj visai arti ligonio. Laiko kairiąją jo ranką ir skaičiuoja širdies tvinskus. Patenkinta savo veido išraiška ir gyva, judria laikysena stengiasi pakelti ligonio nuotaiką. Linksmai kreipiasi.

— Na, kaip jaučiamės?

Ligonis kalba aptingęs, iš lėto, tartum ne visai išsimiegojęs.

— A, manau, kad gerai... Tebestu dar malonūs sugėbimo būsenoj... Tai ir viskas...

6 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, MAY 18, 1963

— Nieko nuostabaus, kad toks lengvas nubudimas. Juk anestezijos įtakoj išbuvo apie valandą. Taip, apie valandą... Po gero nakties poilsio pasijausit dar daugiau sustiprėjęs...

Gydytojas atsistoja, porą kartų pereina per kambarį. Pakeičia baltąjį uniforminį švarką. Vėl pasilenkia prie ligonio.

— Perdaug nesijaudinkit, kad tokie staigūs ir aštrūs skausmai užėina. Vistiek reikia pasidžiaugti, nes operacija kepenyse šimtu procentų yra pasisekusi. Nepamirškime, kad ir po geriausios operacijos kurį laiką skausmai atsiliopia. Svarbiausia, kad jūsų širdis silpnoka... Na, bet tikėsime, kad viskas bus gerai. Dėl visa ko, jei nemigas vargintų ar skausmai vėl pasireikštų, aš kai ką palieku gailėtingajai seseriai, Mrs. Norkus.

Gydytojas abejingai atbrankė kairįjį rankogalį. Besiraukydamas pasižiūrėjo į stamboką aukštinį laikrodėlį.

— Hm... Jau septinta valanda... Laikas bėga. Dienos kaip ir nebeliko, o manęs laukia kiti ligoniai. Būkit ramus, Mr. Goulet. Gailėtingoji sesuo, Mrs. Norkus, patikima. Atsidėjus rūpintis jumis, kaip tikroji motina.

Sesuo pasijuto aukštai iškelta. Dideliu dėkingumu atsivėrė jos lūpos.

— Dėkui, labai dėkui, daktare, už tokią gerą nuomonę ir rekomendaciją. Kaip gi kitaip? Žinoma, kad rūpinsiuos! Juk tai mūsų profesija ir pareiga. Šiandakt aš slaugysiu tik ligi vienuoliktos. Mane pakeis Miss Halsey. Bet ji irgi puiki, prityrusi gailėtingoji sesuo... O kaip dėl valgio, pone daktare? Kas galima būtų duoti ligoniui?

— Nieko, niekieno iki rytdienos. Tai geriausia išeitis. Ryte aš apsilankysiu — pažiūrėsim... Dabar tik tyla — visiškai ramumas. Neleisk jam kalbėti ir pati nesnekink. Pasistenki, mano geroji, jei sugebėsi...

Gailėtingajai seseriai nepatiko. Suprato kaip įžeidimą.

— Man tai sakyti ir dar abejoti? Argi neaišku, kad esu pagyvenusi moteris?

Taigi, kad pagyvenusi... — kažką galvodamas pasakė gydytojas. Paliestoji vis teisinosi:

— Daktare, kartais aš lyg sfinksas, jeigu nusistatau. Tokią tvirtą valią turiu. Sėdžiu ir nė vieno žodelio, nors ir ne viena būčiau. Tyliau ir galvoju. Galvodama pradėdau svajoti. Gerą praktiką turėjau, beslaugydama Mrs. Hilda Brawner Beverly Hills. Net Nebiliuke ji mane praminė. Taip ir vadinavo, nors tikrasis mano vardas Monika.

— Gerai, Monika, pasitikiu.

Gydytojas pasižvalgė dar, pagalvojo.

— Na, tai ir išėinu. Pasimatysim ryt, Mr. Goulet.

— Sudie, daktare, — ligonis iš lėto pakėlė ranką ir pamojo.

— Sudie, daktare Harris! — palydėjo gailėtingoji sesuo.

Gydytojas išėjo, bet likosi įspūdingai. Monika bematant pradėjo dalintis.

— Iš pažiūros daktaras Harris tartum rūstus, nejaukus, bet esmėje malonus žmogus ir matyti ne prastas gydytojas. Tik dabar šiuose namuose susipažinau su juo. Pirmiau niekad nebuvau sutikusi. Daugelis daktarų žiūri į mus, gailėtingąsias seseris, tarytum į trapistų vienuolius. Kad ir pavyzdžiui toks daktaras Holland. Aš jam aštriai atsakiau: nesu tokia nebylė, kaip atrodo. Reikia žmogui su žmogum dažnai išsikalbėti. Susitikdavau su daktaru Hollandu pas Mrs. Hilda Brawner, kai aš slaugiau ją. Praeitą penktadienį pasimirė. Nuo tada perėjau čion...

— Kas pasimirė? — lyg užsimiršęs paklausė Goulet.

— Taigi ta pati, Mrs. Hilda Brawner. Daug kentėjo vargšė. Ilgai kankinosi. Sunki, nutukusi buvo. Daktarai įtikino, kad reikia padaryti operaciją. Ji pasitikėjo ir davėsi. Ilgai piauštė, bent aštuoneta svarų taukų nugarandė nuo jos išvirtusio pilvo. Gailėtingoji sesuo staiga sukruko ir labai susirūpinusi pasirodė.

— Vaje! Jau penkiolika minučių po septintos. Metas lovą pataisyti. Ar galėtum išlipti?

— Manau, galėsiu...

— Iš lėto, iš lėto. Nesukubėkim. Laiko užteks...

Ligonis pavirto ant šono, pasukdamas atsivėrė ir nuleido kojas. Gailėtingoji sesuo apavė minkštomis triušų kailiukų šlepetėmis.

— Dabra mėginsim persikelti į sofą.

Vieno nepaleido. Dėl atsargumo palaikė apkabinusi už pažastų. Patogiai pasodino, po kojom žemą minkštą kėdutę. Apgaubė skotišku plėdu, beveik tokios pat ryškios spalvos, kaip ir šilkinė Goulet pižama. Tuo pat momentu, betaisant, belvarbant, sovė į galvą gydytojo įspėjimas: "Dabar tik tyla — visiškai ramumas. Pasistenki, mano geroji..." Atsiminė ir taurtum išgastis nusmelkė, karštis pašoko į smilkinius: "Iš tikrųjų ką

Kalifornijoje 37 metus peršokusios moterys pradėjo dėvėti suknelės su žuvelėmis. Permatomos suknelės parodo dar gražias kūno dalis, o žuvelės, nardydamos plastiniame maišelyje laikomam vandenyje, šildosi grakščios moters kūno šiluma.

gi aš darau? Ar tai ramumas? Keliu, tampa iš lovos... Kas tada, jei dabar staiga pablogėtų?" Bet čia pat veikia apsiraminio: "Argi supaisysi, ką tie daktarai pasako? Juk ir jie ne kartą suklysta". Savo nuomonei pateisinti iš toliau pažvelgė į ligonį ir net pasigrozėjo.

— Na, matai! Sveikas ir stiprus. Ir nesenas dar. Tik ligos ir operacijos išvargintas. Laikas ir režimas padės atsigauti.

— Kiek gi metų skaičiuotum man? — pasiteiravo ligonis.

— Spėju apie keturiasdešimt.

— Gal ne visai teisingai, bet arti. Jau keturios dešimtys ir šeštieji prasidėjo...

— Taigi labai gerai! — gyval pabrėžė gailėtingoji sesuo.

Ligonis beveik nereagavo. Jo veidas atrodė abejingas, pilkšvas. Net nežiūrėjo į tą pusę, kur tvarkėsi gailėtingoji sesuo. O

(Nukelta į 7 psl.)

GAIDOS MUZIKAMS IR DAINININKAMS

"NAUJIENOSE" GALIMA GAUTI ŠIAS LIETUVISKŲ DAINŲ GAIDAS PIANUI:

1. Rinkinys lietuviškų liaudies dainelių ir šokių, 16 psl. Rinkinyje yra šios dainos ir gaidos:

1. Tegu giria šlamsčia,
Gžia, tra-ta-ta	8. Agonėlės
2. Suktinis I	9. Vakar vakarėlį
3. Suktinis II	10. Augin tėvas
4. Kokietka	11. Meilės valsas
5. Padispanas	12. Siuntė mane motinėle
6. Vengerka	13. Čigonai
7. Klumpakojis	14. Pelėda
	15. Noriu miego

Šis gaidų rinkinys kainuoja tik \$1.00.

2. Salomėjos Čerienės DAINOS LIETUVAI, 16 psl. Šiame rinkinyje yra:

1. Lietuvos laukai	4. Rauda
2. Kada girdžiu aš dainą	5. O tėvyne manoji
3. Klajonė	6. Šių metų malda

Šis rinkinys kainuoja \$2.00.

3. Stasio Šimkaus DAINOS, piano vienam balsui, 8 psl.

1. Plaukia sau laivelis	3. Kur bakūžė samanota
2. Pamylijau vakar	4. Ant marių krantelio

Šis rinkinys kainuoja \$1.00.

Šiuos gaidų ir dainų rinkinius galima gauti NAUJIENOSE. Jei atsiųsite čekį arba Money Orderį už gaidas ir pridėsite 25 centus persiuntimo išlaidoms, tai pasiųsime jas paštu. Čekius prašome išrašyti NAUJIENOMS ir pasiųsti tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO 8, ILLINOIS

NAKTIS PRIE LIGONIO

(Atkelta iš 6-to psl.)

ji taisė lovą neskubėdama, ilgai. Pamaigo, papurto matracus, pagalves. Ištempia, lygina paklodes. Taiso ir vis šneka sau.

— Savo praktikoj jau tris ligonius numarinau. Toji storulė ir dar du vyrai. Kaip, ar nebaisi aš tamstai?

Jokios išraiškos ar pakitėjimo klausiamojo veide. Tartum kaukė būtų uždėta. Tik akys išlėto pakrypstą ir sužvilgsi kartais. O žodžiai vis byra.

— Trys tai visai nedaug. Kitoms gailestingoms seserims daug daugiau yra numirę. Tik labai prietaringi gali baimintis medicinos personalo. Kai tikroji mirtis ateina, tada nei gailestingosios seserys nei kažin kokie daktarai nieko nepadės. Kaltinti be abejo visada mus kaltina ir kaltina. Tokia jau tvarka ar lemtis...

Valandėlę nutilo, bet vėl gana traškiai pradėjo, lyg kažką tikrai įdomaus ar svarbaus stengtųsi pasakyti.

— Kad ir šit vienas gana keistas ir galima sakyti juokingas atsitikimas. Dirbau tada ligininėj. Abi su Miss Halsey dirbom. Tą dieną operavo vieną ligonį. Po operacijos jis atrodė daug geriau negu bet kuris kitas. Mano tarnyba skyriuje baigėsi. Turėjo pakeisti ta pati Miss Halsey. Išeidama ir sakau jai, lygiai taip pat va, kaip dabar kad pasakyčiau palikdama jus: "Miss Halsey, būk švelni ir rūpestinga tam ligoniui". Ir ką gi jūs pasakysit? Kitą rytą, kai grįžau, jis buvo jau miręs. Na kaip? Argi ne juokinga? Svarbiausia, kad niekas jo mirties nebuvo pastebėjęs.

Nei iš šio nei iš to staiga persoko.

— Ko neko, bet jau moterų tai tikrai nekenčiui slaugyti. Vyrai, kokie jie bebūtų, daugiau sia kantrūs, mandagūs. Neduok, Dieve, moterį, žinoma sergančią: šaukia, rėkia, stumdo, varinėja. Šuns vietoj privačią gailestingąją seserį laiko. Kartais dar pikčiau...

Ligonio lova pakankamai buvo išpurinta, išglostyta. Gailestingoji sesuo, nesulaukdama nei mažiausio reagavimo į savo žodžius, staiga susidomėjo. Atidžiau pasižiūrėjo į slaugomąjį. Jis tebesėdėjo toje pat pozoje, be judesio, be gyvo žmogaus išpušio, tartum savotiškas manekenas. Ir jai pasirodė, kad Goulet nei girdi nei klausosi. Čia ji suklydo. Tiesa, jis atidžiai nesiklausė, nesigilino į frazių turinį ar prasmę, bet puikiai girdėjo — girdėjo garsus, kaip savotišką muzikos foną. Ir tai buvo malonu, jauku. Svarbu, kad čia yra dabar gyvas žmogus, kuris kalba. Labai nenorėtų, kad dabar iš karto tylu pasidarytų. Gerai žino, kad tada siaubingai užgultų šurpioni kambarių tuštuma ir klaikas. Norkuvienės balsas — lygus, monotoniškas, daugiau kontraltui artimesnis — savotiškai veikė ir ramino. Tas kalbėjimas nei kiek nekliudė palaidai, savaimingai iškilti ir klaidžioti

jo mintims, emocijoms. Dargi padėdavo. Pajusdavo lyg tam tikrą užuovėją ar apsauginę uždangą.

Norkuvienė, ilgiau bežiūrėdama, pastebėjo, kad visas Goulet dėmesys sukauptas viena kryptimi. Tai rodė akys, tiesiais spinduliais nusitaikiusios į priešingą sieną. Ir Norkuvienė sukoncentravo savo žvilgsnį ta pat kryptimi. Ten, sienoje dailus jaunos moters paveikslas. Kaip gyva veržiasi iš sunkių plačių ausrinių rėmų. Akys džiaugsmo ir palaimos šypsena. Šviesios šilkinės garbanos prabangiai apsupusios mielą, malonų veidą. Balta šviežio rausvumo iškyli krūtinė atvirai dekolotuota.

Norkuvienė prislinko, sustojo už tos pat sofas ir atsirėmė atkločios. Nebylioji scena buvo nutraukta.

— Tikrai žavi moteris! Verta susigundyti... Jau čia be abejo viena iš garsiųjų Hollywoodo žvaigždžių?

Goulet šyptelėjo. Tai pirmą kartą. Bet šypsena nejauki, skausmo iškreipta.

— Ne, ne žvaigždė — tikrai žvaigždutė... (Tai buvusioji mano žmona.

— Buvusioji, — aidu pasikartojo: — Tikrai viena?

— Deja, viena... Kodėl toks keistas klausimas?

— Visai nekeistas! Juk čia, Hollywoodo aplinkoj, paprastas dalykas — vesti, skirtis ir vėl tuoktis. Bent po kelis kartus.

— Man taip nebuvo...

— O vaikų turėjot?

— Du! — pirštais parodė: — Berniukas ir mergaitė.

— Kur jie dabar?

— Bene aš žinau. Kartu dingo ir pradingo...

Paskutiniuosius žodžius tartum ryte nurijo. Bet labai sunkiai, sausakimšai, net gurkštelėjimas pasigirdo galugerklyje.

Tyla, ilgoka tyla. Abu pasimetę — ligonis ir gailestingoji sesuo. Pirmoji vis dėlto susiprato slaugytoja.

— Gal eisim jau į lovą? Dabar išvėdinta, šviežia. Malonu bus ilsėtis ir saldžiai, ramiai užmigti.

Tyliai, paklusniai pasidavė ligonis. Gailestingoji sesuo švelniai, jaukiai, kaip vaiką, sutvarkė lovą.

— Ar gerai? Manau, kad gerai, — pati klausia, pati ir atsako: — Ir Helen pasakysiu, palikdama jus, kad taip pat švelniai ir su meile slaugytų...

— Kokia Helen? — pasuko galvą ligonis.

— Nagi, tai pačiai, Miss Halsey! Helen tai josios krikšto vardas. Ji dvigubai jaunesnė už mane ir mergina, netekėjusi dar. Tikra esu, kad patiks jums. Labai gražios jos blaudzos, tiesiog į didmiesčio langą statyti ir geriausios rūšies kojines reklamuoti. Helen blaudzdomis labai žavėjosi jaunasai mūsų ligininės internas, kur tada abidvi dirbom. Nuolat komplimentus jai sakydavo.

— Ak... — keistai, teatrališkai atsiduso Norkuvienė: —

Man, sakysim — noriu ar nenoriu — o jau penkios dešimtys artėja. Keistas to laiko supratimas! Sakysim, man visai nesiderina su mano būdu, jausmais. Daug jaunesnė jaučiuosi...

Lovoje galva vėl pasisuko. Ligonio akys atidžiau sustojo ties moteriške. Žvilgsnis šiek tiek ironiškas: "Kalbėk nekalbėjus, moteriške, o tau dešimtį tikrai reikia pridėti. Juk matyti iš tavo veido spalvos ir raukšlelių, kurių neužlygina tirštas kremas nei storai kraunama pudra. Pagaliau kas man? Tebūnie ir tiek, kiek tu jautiesi. Šiapus pažūrėti nesi atgrasi. Veidas nedidokas, simpatingas. Akys žvalios, ryškios. Visa judri, gyva".

Norkuvienė dėstė toliau savo išvadas.

— Helen galėčiau prikišti tik du dalykus. Pamanyk tamsta, jau antri metai nešiojasi su savo buvusiojo fiancė fotografijomis. Dažnam rodo, giriasi. Kvailutė, sakau jai: jeigu mirė, tai ko tu čia kvaršini dar sau ir kitiems galvą? Argi netiesa? Juk sentimentalumas apskritai nėra teigiamas dalykas? Turėjo ji padorų studentą. Daktaru mokėsi...

Jokio atgarsio iš ligonio pusės.

— Antroji kvailystė, kaip ir daugumos mūsų gailestingųjų seserų, būtinai nusitverti sau daktarą. O kas tasai daktaras? Koks jis šeimos vyras? Nuolat užimtas, ligonių išvargintas, nervingas. Jau keturis vyrus pergyvenau — tikrus, savo. Ir nei vienas jų nebuvo daktaras! Dabartinis, tikriau sakant būsimasis, irgi ne daktaras. Kas jis toks — pasilieku sau žinoti. Svarbiausia, kad ir aš turiu savo fiancė. Šį vakarą po darbo lauks manęs. Pakeliui užsukime į gerą restoraną. Mėgsta jis, kaip ir aš, šokių, muziką, gerai pavalgyti.

Ramus, epinis pasakojimas nelaukta persoko į dramatinį ir net pagaliau su tragizmo atspal-

John Hancock Center bus pats aukščiausias namas Chicagoje, šimtas aukštų. Tai antras aukščiausias namas visame pasaulyje. Į John Hancock namą sudėta 42,000 tonų plieno. Name bus įstaigos, krautuvių, garažai ir gyvenamieji namai.

viu. Toks staigumas privertė ir ligonį atidžiau suklusti.

— Bet už ką? Pasakyk tamsta už ką mano artimieji vadina mane prostitute?

— Kaip, kaip? Prostitute?...

— Taip, prostitute! Kaipgi tada tos kino žvaigždės, kurios vyrus keičia, kaip balines sukneles madų krautuvių? Kas gi jos tokios? Juk visi buvusieji jų vyrai tebėra gyvi, o mano mirę. Tikrai mirę! Dokumentaliai galiu įrodyti. Taigi čia toks skirtumas, kaip dangus ir žemė. Ir kas dar įsidėmėtina, kad jų beveik niekas nesmerkia, bet priešingai viešai iškelia, garsina. Televizijose rodomos, laikraščiuose aprašymai su paveikslais. Tartum didelės reikš-

(Nukelta į 8 psl.)

SLA SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

SLA — jau 80 metų tarnauja lietuvių visuomenel ir išmokėjo daugiau kaip SEPTYNIUS MILIJONUS dolerių savo apdrau- tiems nariams.

SLA — didžiausia lietuvių fraternalinė organizacija — duoda gvyv- bės apdraudą ir ligoje pašalpa, kuri yra pigi, nes SUSIVIE- NIJIMAS neieško pelno, o teikia patarnavimus savitarpinė- s pagalbos pagrindu.

SLA — jau turi daugiau, kaip tris su puse milijono dolerių kapitala- tad jo apdrauda tikra ir saugi. Kiekvienas lietuvis čia gali gauti įvairių klasių reikalingiausias apdraudas nuo \$100.00 iki \$10,000.00.

SLA — jaunimui duoda gerą Taupomąją Apdraudą - Endowment In- surance, kad jaunuolis gautu pinigų aukštojo mokslo stud- joms ir gyvenimo pradžiai.

SLA — duoda VAIKAMS ir jaunuoliams labai pigią TERM apdraudą už \$1,000.00 apdraudus tik \$3.00 mokesčio metams.

SLA — AKCIDENTALĖ APDRAUDA naudinga visokio amžiaus asmu- nims, rekomenduojama lietuviško KLUBU ir draugijų sa- riams. Už \$1,000.00 akcidentalės apdraudus mokestis \$2.00 į metus.

SLA — kuopos yra daugumoje lietuvių kolonijų. Kreipkitės į kuop- veikėjus ir jie plačiau paaiškins apie SUSIVIENIJIMO dar- bą.

Gausit spausdintas informacijas, jeigu parašysit:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA

307 WEST 30 STREET, NEW YORK, N. Y. 10001

NAKTIS PRIE LIGONIO

(Atkelta iš 7 psl.)

mės čia įvykis, kad viena jų nuėjo gulti su kitu vyru. Tik pasipiktinimas, o kartais gal ir pagunda neišmanėliams. Ak, sakau, tie žmonės ir viešojo mūsų moralė...

Ligonis jau buvo nuvirtęs ant šono ir nusišukęs kiton pusėn. Norkuvienė iš tikrųjų pasijuto psichiškai sukręsta savo pačios įvaizdžiais ir realiu išgyvenimu. Ji nerimavo. Ieškojo kažko nusitverti, tartum atsiremti.

Ant stalėlio prie lovos seniai padėta tamsiai raudonais viršeliais knyga. Ligi šiol beveik nematė ir nesidomėjo. Dabar labai reikalinga pasirodė. Ėmė vartyti. Mandagumo įpročiu paklausė dar:

— Galiu pasižiūrėti?

Jokio reagavimo. Atvertė tulinį puslapį. Tamsoka. Sunku perskaityti. Didžiosios kambario šviesos išjungtos. Nuo skliautų iš kažkur blankiai prasiskverbia minkšta, rami naktinė migla.

Knygą nusinėšė prie kito atskiuro staliuko. Įsijungė specialią lempuotę. Perskaitė: World's Great Love Novels. Garsiai pagalvojo: "Meilė, vis toji meilė... O kas iš tikrųjų yra meilė, niekas nei žino nei pasako. Tik vagi rašo, ir žmonės skaito... net labai rimti". Ir ji pradėjo skaityti.

Kiek laiko praėjo, tikrai nebuvo pastebėjusi. Gal jau netoli to meto, kada turėjo įvykti pasikeitimas. Staiga telefonas. Visai nelauktas ir kažkodėl labai išgąstingas. Ne pirmą sykį pasitaiko jai tie telefonai, bet šįkart smarkiai krūptelėjo, net pašoko ir nejučiomis iškrito knyga iš rankų.

Skubiai perėjo į kitą kambarį. Arčiau ligonio esąs telefonas buvo pašalintas. Pakėlė ragelį.

— Alio!

— Tai Helen...

— Iš kur tu dabar kalbi?

— Iš namų...

Tą pat akimirka pažvelgė į laikrodėlį ant kairiosios rankos riešo.

— Kaip tai iš namų? Ko čia dabar kvailioji dar?

— Aš nekvailioju, bet visai rimtai!

— Jeigu rimtai, tai turėtum būti vietoj, nes jau pusė po dešimtos.

— Nebūsiu!

— Kaip tai?

— Niekur ir niekad daugiau nebeapsiimsiu naktimis slaugyti ligonių...

— Kas gi čia dabar?!

— Argi neskaitei šios dienos vakarinių laikraščių? Pasiskaityk! Praeitą naktį kažkoks vyras netoli Mr. Goulet rezidencijos pasigavo grįžtančią po darbo galestingąją seserį ir nusišukė į medžių tankumyną. Dieną rado visai nuoga, supiaustytą, išprievartautą ir — nebegyvą...

Norkuvienė prarado žadą. Nuleido rankas ir telefono ragelį. Vos išgirdo šaukiama.

— Alio! Alio! Ar girdi? Ar girdi?

— Girdžiu... — silpnai atsiliepė: — Tai kas man dabar daryti... Ir pasimatymas dingęs... Ir vėl aštuonios valandos ligi ryto pamainos...

— Tai ne mano reikalas. Daryk, kaip išmanai... — sausai subraškėjo telefono ragelyje.

Norkuvienė taip ir pasiliko besėdinti prie telefono. Šiurpus, siaubingas vaizdas plito, ryškėjo prieš akis. Baimė augo, didėjo. Klaikoma apsiaubė, tartum laukinių džiunglėse pasijuto, kur nei įstatymų nei saugumo laido. Juo ilgiau, juo baisiau. Net šešėliai kambario pakraščiais ir tarp baldų tamsesni pasidarė ir kaip gyvi pradėjo judėti.

Vienintelė išeitis, kuri šiuo momentu geriausia pasirodė, — tučtuojau pasišaukti šeimnininkę. Paskambino vidaus susisiekimo telefonu. Riebi, apkūni moteriškė atbėgo uždususi. Visą palaidą, padrika, iš šiltos lovos netikėtai prikelta. Ant naktinių skalbinių tik chalatas paskubom užmestas. Atrodė persigandusi.

— Kas čia atsitiko... Gal jau mirė...

— Ne, nemirė... Bet... — Norkuvienės lūpos tebebuvo sukaustytos: — Bet... Ar žinai tamsta, kas čia netoliese praeitą naktį atsitiko? Juk tai siaubas... tai...

— Žinoma baisu. Bet ką gi padarysim...

— Argi tai galima tokioj vietoj, kaip BEL AIR, kur privati policija samdoma, kur kiekvienoj sodyboj sargai?

— Ne visada, bet kartais pasitaiko...

— Tai Mr. Goulet kieme ir net kambariuose gali pasitaikyti? Gali išibrauti, apiplėšti ir dar kažką padaryti?

— Oi ne! — tvirtai ir įsitikinusi ramino šeimnininkė: — Dėl to tamsta nesibaimink. Mūsų

panaktinis labai patikimas ir drąsus. Be to, anie vyrai šiąnakt namie — sodininkas ir arklėninkas. Kartais jie išeina pasilinksinti. Žinai gi vyrai...

Norkuvienė tylėjo. Šeimnininkė palaukė dar valandėlę ir paklausė:

— Dangiau nieko?

— Ne, nieko... — visai mechaniškai atsakė.

Tokiu tonu ir tokia savotiška prasme buvo paklaususi šeimnininkė, kad Norkuvienė kitaip nei nemokėjo atsakyti. Tą valandėlę net jai kvaila ir gėda pasidarė. Išties, jeigu "nieko", kam tada reikėjo ištraukti iš šiltos lovos ir šauktis čion? Išeidama šeimnininkė visai suniekino.

— Jei tik tiek, prašau ramiai tvarkytis ir nieko nebijoti. Labanakt!

Grįžo į ligonio kambarį. Tebesijautė, kad šeimnininkės nuveikimas mažai bus padėjęs. Šiurpuliai, lyg šaltu vandeniu užpilant, smarkiai nupurtindavo. Net ligonis pasijuto neramesnis. Iš tikrųjų jis dusliai sudejavavo.

— Oooi... Sese, prašau vaistų... Skausmai prasideda...

Skubiai, virpančiais pirštais paruošė švirkštą ir sulėjo vaistus. Ligonis keletą kartų padėjavo dar. Paskum nutilo.

Ji atsisėdo prie to pat staliuko, kur nukritusi knyga. Pakėlė ją, bet nesiėmė tuojau skaityti ir nesizavėjo iškilųjų pasaulio moterų meilės istorijomis. Vaizduotėj tebesidrumstė klaidus vaizdai ir mintys iš ano patamsių parko: nuoga moteris — sudraskyta ir išniekinta. Moteris tos pat profesijos, panašių laimčių ir nelaimių.

Šauda, smarkiai šauda. Ir čia pat, kambariulyje. Policija atkakliai grumiasi su baisiu laukiniu vyru, besiveržiančiu į vidų. Tas laukinis tartum koks hipis ar gorila. Visas apžėlęs, suveltai plaukais. Jo šnervės gašliai aistringos, o pirštų nagai užriesti ir griebti besirengias.

Vis veržiasi ir šauda. Ji, kaip

pelytė, prisiplojusi ir net įsikibusi sienos.

Staiga prošvaistė sąmonės kertelėj. Tai ne ilgas tvaikus sapnas ir jo tęsinys, bet tikrai beldžiasi į duris. Smarkiai beldžiasi. Pamažu atsipeikėja galestingoji sesuo. Pirmiausia pagalvoja apie duris. Gerai atsimena, kad jos sandariai uždarytos ir užrakintos. Pradeda suvokti, kad kambariulyje ta pati prieblanda, nes langai aklinais uždangstyti. Tik nuo skliautų iš kažkur, lyg pievų rūkas paryčiu, sklinda balkšvumas. Tik jis ne drėknas, bet savotiškai šiltas ir švelnus.

Žvilgt į laikrodėlį. "O Viešpatie! Jau kelios minutės po septynių!" Skuba prie durų. Atsiliepia šeimnininkė. Jau dabar kaip pridera apsigręžusi. Valandėlę abidvi apglumusios. Pirmoji pasisako šeimnininkė.

— Atėjau paklausti, kas pusryčių paruošti ligoniui?

— Tuo tarpu nieko. Palauksime daktaro. Jis pasakys, — visai atsipeikėjusi, tvirtai atsako galestingoji sesuo.

Eina prie ligonio. Tylu, ramu. Nei judesio, nei kvėpavimo. Ima ranką — palaidą, suglebusi. Jokio širdies tvinksnio. Aišku, kad miręs.

1968. III. 24

BENJAMINO FRANKLINO ISMINTIES SAKYMAI

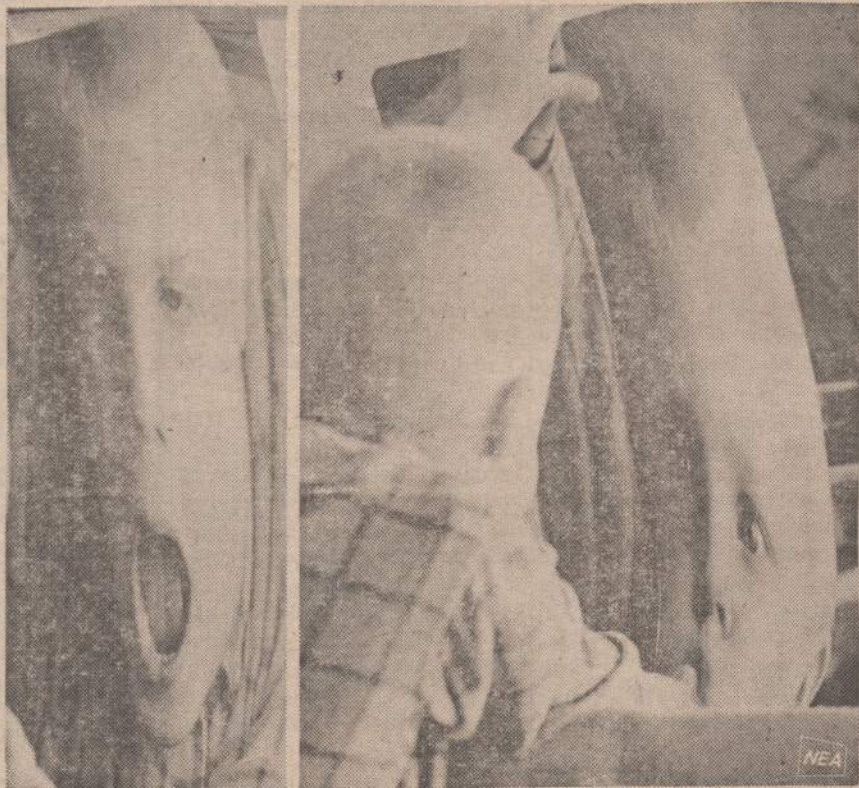
Yra trys žmogui ištikimi draugai: sena žmona, senas šuo ir pinigai kišenėje.

Norėdamas sužinoti merginos blogybes, pagirk ją jos draugams.

Skolintojai turi geresnę atmintį negu skolinkiniai.

Geriausias daktaras yra tas, kurs daugiausiai žino niekam nevertų vaistų.

Niekas nepasako geresnio pamokslu kaip skruzdėlė, o skruzdėlė nesako nieko.

Penkiametis Glen Luckert, radęs lenktą veidrodį, ilgai stebėjosi savo veido išraiškomis. Pastabas tėvas padarė pora vaiko nuotraukų, kurios gali prilygti pertempto meno modernistų darbams.